

Ders Notları 01

Felsefe 101
Felsefeye Giriş
Professor Paul Weithman

I. Derse Giriş

A. Dersin Hedefi ve Yapısı:

Bu ders, üniversitelerinin zorunlu felsefe derslerinden ilkinin almak isteyen (ya da almak zorunda bırakılan) öğrenciler için bir felsefeye giriş dersidir. Dersin amacı sizi felsefi sorunlarla tanıştırmak, tarihin en büyük filozoflarının bazılarının bu sorulara nasıl yaklaştığından ve bu sorular hakkında söyleyecek ne sözleri olduğundan haberdar etmek, kendi felsefi kaygılarınızı ifade etmeniz, ve en önemlisi, bu kaygıları nasıl ele alacağınız konusunda size yardımcı olmaktır. Bu dönem inceleyeceğimiz felsefe alanları arasında etik, siyaset felsefesi, metafizik ve bilgi felsefesi bulunmaktadır.

B. Bu Ders İçin Gerekli Metinler:

Devlet, Platon
Nikomakhos'a Etik, Aristoteles
İlk Felsefe Üzerine Meditasyonlar, Rene Descartes
Leviathan, Thomas Hobbes
Summa Theologiae, Thomas Aquinas
Karamazov Kardeşler, Fyodor Dostoyevski

II. Platon'a Giriş

A. Yaşamının Unsurları

- Platon M.Ö. 427-347 tarihleri arasında Yunan şehir devleti Atina'da yaşadı. Önde gelen bir ailenin çocuğu olarak doğdu ve Atina siyasetine katılmayı bekliyordu.
- Platon'un zamanında Atina şehri küçüktü, muhtemelen 100,000'den fazla yaşayarı yoktu, siyasete tam katılım hakkı olan vatandaşların sayısı ise daha da azdı. Onun zamanında Atina'da ve Atina ile diğer şehir-devletler arasında siyaset çalkantılıydı.
- Atina, gelmiş geçmiş en büyük felsefi konuşmacılardan biri olan Sokrates'in (ö. M.Ö. 399) de yurduydü.
- Platon'un eserlerini okurken içinde yaşadığı bağlamı aklımızda bulundurmaliyiz.

B. Eserleri

- Platon hemen hemen tüm temel felsefi sorulara cevaplar arar ve bu nedenle felsefenin her alanından çalışmalar içerir: metafizik, epistemoloji, estetik, etik, siyaset felsefesi ve dil felsefesi.
- Platon DİYALOG şeklinde yazar.
  1. Ana karakter neredeyse her zaman Sokrates'tir.
  2. Sorgulayıcılar Platon'un ve okuyucularının bildiği, en azından namını duyduğu tarihsel figürlerdir.

3. Diyaloglar tarihsel söyleşilerin kayıtları değil, sanatsal yapıtlardır ve öyle okunmalıdırlar.
4. *Devlet* Platon'un gücünün doruğundayken yazdığı en önemli diyalogudur.

III. Devlet'e Giriş

A. Soru: İNSANLAR DÜZGÜN DAVRANMAYI NASIL ÖĞRENİR?

- Yanıt: Düzgün davranmayı kültürleri bağlamında öğrenirler. Örneğin, bizi etkileyen şeyler arasında kitaplar, filmler, şiirler, popüler kültürden şarkılar, din, gelenek ve takdir edip örnek aldığımız büyüklerimiz bulunur.
- Bir başka deyişle, bir kültür tutarlı olduğu ölçüde bir düzeyde uzlaşma buyuran bir ahlaksal kaynaklar bütününe sahiptir.
- Ama BAZEN uzlaşma çöker, kaynaklar işe yaramaz. Böyle zamanlarda geleneksel kaynakları sorgulamak sağlıklıdır.

B. Platon'un Durumu

- Kültür bir kültürel kaynak birikimine sahiptir.
- Ama geleneksel davranış biçimleri—efsaneler, din, yaşlılara hürmet, Yunan ozanlardan kalma sözler—artık işe yaramıyormuş gibi görünmektedir, ya da Platon öyle iddia etti.
- Toplum ahlaksal derbederlik içinde: geleneksel ahlaksal kaynaklar yetersiz görünmekte. Bazıları ahlakı toptan reddediyor; bilgiler fırsatlardan yararlanabildiklerinde yararlanıyorlar.
- Platon felsefeye yöneliyor: diyalog içinde sistematik rasyonel inceleme.

C. Ahlak bir Zanaattir.

- Bu zanaatin ustası olmak o işi yapan kişi için iyidir; ahlaksızlığa tercih edilir.
- Bir zanaat ancak adil olan bir politik toplumda öğrenilebilir.